שמבטל הזרוע ברובע ומקלת (ה)הירך עמו ושאר האיל חוץ לרובע והשתא אין הזרוע מתבטל בס' שאין כל כך מן איל עמו ברובע והשתא איכא טעמא ואפ"ה שרי וההיא דהכא טעמו ולא ממשו מיירי במינו דבטל ברובא מדאורייתא כדאמרינן פרק התערובות (זבחים דף עט.) אמר רבנן ברובא כגון מין במינו פי' דמן התורה הוי ברובא אבל מדרבנן הוי בס' כדאמר רב פרק גיד הנשה (חולין דף קא) דהוי בס' ולכך אין לוקין עליו וה"ה דאפילו אם היה טעמו וממשו של איסור בעין דאין לוקין עליו אא"כ מכירו ונקט טעמו ולא ממשו לאשמועינן דאפילו הכי איסורא איכא ופי"ל דנקט הכי משום(ג)דהייט מילתא דפסיקא היא דאין צריך לפרש אם אינו מכירו דאי הוה נקיט בהאי גוונא טעמו וממשו הוה משמע בפי' אפילו אם היה טעם האיסור וממשו בעין ועל כן נקט טעמו ולא ממשו דמילתא דפסיקא היא וטעמו וממשו לוקין עליו מיירי כמו כן שמכיר ממשו של איסור אבל במין בשאינו מינו הוי טעם גרידא דאורייתא ולוקין עליו ועוד א"ר אליעזר דשפיר מיתוקמא הכא במין בשאינו מינו והכי פירושו טעמו ולא ממשו כגון שאין כזית איסור בתוך כדי אכילת פרס אין לוקין עליו וטעמו וממשו לוקין עליו

סה א מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה כח סמג לאוין קמא עוש"ע י"ד סימן קג סעיף ה:

סו ב מיי' שם פי"ז הל' ג סמג שם עוש"ע שם סעיף ה:

[לעיל לו. ושם נסמן]

[בנכורות כנ: איתא דכתיב]

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה אר"י וכו' (בעמוד ה') כגון שמבטל הזרוע ברובע ומקלת האיל עמו ושאר: (כ) בא"ר ועי"ל דנקט הכי משום דמילתא כל"ל ותיכף דסייטו נמתק: (ג) בא"ר אם ד כ י ס לדוכתים אלא דנבילה: (ד) תוס' ד"ה ואידך קדירה בת יומא נמי אי אפשר דאפשר דכו' שגם אם היה האיסור בעין הוא לפגם: (ה) בא"ר וכיון דאפשר לתמצא ינמיע מיכא לאיסור בעין דסייטו: (ו) בא"ר סרוחס מעיקרא כדקאמר בסוגיא ור"ש מתיר וכו' כפסיא לבתר וכו' פגם דבשתא כשאין: (ז) בא"ר גיעולי עובדי כוכבים דבתר דתמצא:

גליון הש"ס

גמ' ור"ש מ"ס וכו'. עי' מרכין כה ע"ב תוד"ס ור"ש: תוס' ד"ה מכלל וכו' וא"ת מה מיבעיא ליה. תמיהני הא דרבנא מתני' דשם ס"ל דדבש שרי ומוכח דס"ל דטחן טעם לפגם מותר ופ"ל מתילוק משום דפגמו בעין עדיף אז דשמן אסור בגילוף מחטת עכ"פ מדברי דבש מוכח דטעלים מותר וכתירוצם הב' אלקו מסברא דנעל"ם בעין עדיף והוא משום ומוכח כן מדבש ומש התחלה לקושייתם ופע"ג:

מסורת הש"ס

[כתוספות בכורות כנ: ד"ה ואידך כו' איתא רבא]

פסחים מד: [ע"ש מיר לג: לקמן עה: ע"ש] דבריס יד

טעמו ולא ממשו · כגון חלב שנפל לקדירה או חלב שנפל בימות שאין ממשו בעין: **ואם ריבה טעם לפגם** · הא ריבה קולא משמע שאינו שנפגם מחמת דבר אחר אם הועיל איסור זה לרבות את הפגם מותר: **כלישנא בתרא דר"ש בן לקיש** · דאין אומר תסירה מלח יתירה מלח: **מדברי כולן נלמד** · רב יהודה ורבה בר בר חנה ורב דימי ורי"ש לקיש ורבי אבהו: **מכלל דאיכא למאן דאמר כו'** בתמיה מדאליעזר רב כהנא לימר מדברי כולן נלמד מכלל דאיכא למאן דפליג: **יליף מגיעולי עובדי כוכבים** · דרחמנא אסריהו בכלי מדין דכתיב כל דבר אשר יבא באש וגו' דמשמע האיל ונשתמש עובד כוכבים בכלי חמין צריך להרתיח כדי שיפלוט גיעול שבלע: **ולו נותן טעם לפגם סוף** · בתמיה דהא פשיטא לן כל תבשיל שלן לילה אחד נפגם טעמו ועובר לורתו: **בם יומא** · שבשל בה עובד כוכבים היום דלא נפגם: **ואידך** · אי אפשר דלא פגמה פורתא בתבשיל הבא אחריו ואפ"ה אסר רחמנא שאינה

תורה אור

טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו ואם ריבה טעם לפגם מותר ולימא אם נתן טעם לפגם מותר הא קמשמע לן דאע"ג דאיכא מילי אחרנייתא דפגמה בהדיה והלכתא כלישנא בתרא דריש לקיש אמר *רב כהנא מדברי כולם נלמד *"נותן טעם לפגם מותר א"ל אביי בשלמא מבולהו לחיי אלא דר"ל אמרו קאמר וליה לא סבירא ליה מכלל דאיכא למ"ד נותן טעם לפגם אסור אין והתניא אחד נותן טעם לפגם ואחד נותן טעם לשבח אסור דברי ר"מ ר"ש אומר לשבח אסור ולפגם מותר מ"ט דר"מ גמר מגיעולי עובדי כוכבים גיעולי עובדי כוכבים לאו נותן טעם לפגם הוא ואסר רחמנא ה"נ לא שנא ואידך כדרב הונא בריה דרב חייא *דאמר רב הונא בריה דרב חייא לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא דלא לפגם הוא ואידך קדירה בת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא °ור"ש מאי טעמא *דתניא °לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך כל הראויה לגר קרויה נבילה שאין

מיירי דאיכא כזית דאיסור בכדי אכילת פרס מן ההיתר ואז לוקין עליו ועוד אמר הר"ר יוסף דמיירי שפיר בכדי אכילת פרס ומ"מ לא לקי בטעמו ולא ממשו אע"ג דטעם כעיקר דאורייתא דמהיכא ידעינן דטעם כעיקר דאורייתא מגיעולי עובדי כוכבים דקאמר קרא תעבירו בתש דמשמע הא אם לא תעבירו אסור ואין זה כי אם עשה בעלמא אבל לאו ליכא ולכך אין לוקין עליו וקשה לר"ת דמכ"מ נימא כיון דאהדריה קרא אהדריה לדוכתיה (ג) דלאו דנבילה ודחלב ודשאר איסורי דהכי אמריינן בבכורות (דף טו: ושם) גבי פסולי המוקדשין דכתיב חזבח ואכלת בשר ודרשינן חזבח ולא גיזה ואכלת ולא לבלבך בשר ולא חלב וא"כ אגיזה ליכא רק לאו הבא מכלל עשה כמו דגיעולי עובדי כוכבים ואפ"ה תניא בבכורות (שם) הגוזז והעובד בפסולי המוקדשים סופג את האדבעים אלא ע"כ הייטו טעמא דלוקין משום דבקדשים תמימים כתיב לא תעבוד ולא תגוז אבל הם חולין גמורין וקאמר קרא חזבח ודרשינן ולא גיזה וא"כ אהדר איסור גיזה לגלו דלא תגוז ומשום הכי לקי ומשו"ה נמי בגיעולי עובדי כוכבים דאמר קרא תעבירו בתש פירוש הכלים הבלועים מן הנבילה וחלב ושאר איסורין ואם לא תעבירו בתש אסור תימא נמי דאהדריהו לאיסורייהו קמא לגלו דנבילה וחלב ושאר איסורין ואשמעינן דפליטת איסור מכלי הוה אסור ולעולם בלאו עוד יש מיישבים זה ופירשתי פרק גיד הנשה אבל לא יכולתי להאריך כי נראה בעיני שהוא גדול ביותר ולכך הולרכתי לבתר אכן יסייעני מלכא דעלמא לכתוב קדירה בת יומא ויהיה לנו כחומה: **אלא** דרשב"ל אמרו קאמר ליה לא ס"ל · ות"ת דרב דימי נמי נימא הכי דלא שנו קאמר דקאי אמתניתין ואימא דליה לא ס"ל וי"ל כיון דאשכחנא ר' יוחנן דאמר לא שנו אמתניתין כמו כן וחזינן לר' יוחנן דאמר בפירוש טחן טעם לפגם מותר ה"נ לרב דימי דאמר לא שנו ס"ל דטחן טעם לפגם מותר:

מכלל דאיכא מ"ד טחן טעם לפגם אסור · ופ"ת מאי מיבעיא ליה הא רבי לעיל פרק אין מעמידין (דף לה:) תנא בהדיא משנה שלימה דטחן טעם לפגם דאסור גבי שמן של עובדי כוכבים אסור ומפרש טעמא בגמרא משום שזליפתן של כלים אוסרתן אע"ג דשתה כלים אינם בני יומן ולקמן בסוף פירקין (דף עה:) גבי וכולן נשתמשו בהן עד שלא יטביל דמוקי חד ברייתא כמ"ד טחן טעם לפגם אסור וי"ל שרוצה למצוא תנא שאומר כן בהדיא ועוד י"ל דה"ק מי איכא מ"ד טחן טעם לפגם אסור כי האי גוונא שאפילו היה האיסור בעין היה לפגם ולא דמי לשמן דלעיל דשמן אם היה איסור בעין היה לשבח כדפריסיה לעיל: **ואידך** קדירה בת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא · ולהכי יליף מיניה ר"מ לאסור פגם בעלמא משמע אבל לר"ש דשרי ס"ל דבת יומא לא פגמה כלל והא בהא תליא מ"ד טחן טעם לפגם אסור סבר קדירה בת יומא פגמה פורתא ומאן דשרי פגם סבר דלא פגמה כלל ותימה בפרק אלו טובלין (פסחים דף מד:) פליגי ר"ע ורבנן דר"ע יליף טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים ורבנן יליפי ממשרת אבל לא מגיעולי עובדי כוכבים משום דגיעולי עובדי כוכבים מידוש הוא דהא כל טחן טעם לפגם מותר והכא גבי גיעולי עובדי כוכבים אסרה רחמנא ורבי עקיבא סבר לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא דלאו טחן טעם לפגם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא הלכך הוי חידוש והשתא כיון דסברי רבנן דהתם דבת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא אם כן נילף מינה בעלמא דפגם אסור כדאמר הכא לרבי מאיר והיכי קאמר התם ורבנן דחידוש הוא דכל טחן טעם לפגם בעלמא מותר ויש לומר דאין הכי נמי דרבנן דהתם סברי דכל טחן טעם לפגם אסור היכא שאם האיסור בעין היה לשבח דילפי לה מגיעולי עובדי כוכבים דפגם פורתא כדאמר התם והא דקאמר התם טחן טעם לפגם בעלמא מותר הייטו פגם גמור שגם אם (ד)האיסור בעין הוא פגם דההוא פגם ליכא למילף לאסור מגיעולי עובדי כוכבים דפגמה פורתא דגיעולי עובדי כוכבים אם היה האיסור בעין היה לשבח והא דקאמר גיעולי עובדי כוכבים חידוש הוא אע"ג דלא דמי האי פגם לפגם בעלמא דמותר כדפריסית מ"מ אי לאו דגלי קרא דגיעולי עובדי כוכבים אסור היה מותר מן הדין דמה לי אותו פגם מה לי פגם אחר ואפ"ה אסרה רחמנא וכיון דאסרה רחמנא יליפינן מיניה (ה)דכיוצא בו דהייטו פגם שאם היה האיסור בעין היה לשבח וקסברי רבנן דפסחים כמתני' דאין מעמידין ונשאר מחלוקת בדבר דר"מ דשמעתין סבר כל טחן טעם לפגם אסור אפילו כשהוא פגום גם כשהאיסור בעין דיליף לה לגמרי מגיעולי עובדי כוכבים ומנבלה לא יליף כלל להתיר משום דמוקי לה למעוטי סרוחה דמעיקרא כדקאמר (ו)ור"ש מתיר כל פגם אפי' כשהוא שבח כשהאיסור בעין כיון דהשתא לפגם הוא שרי דיליף לגמרי מנבילה ומגיעולי עובדי כוכבים לא יליף כלל דקסבר קדירה בת יומא שאסרה תורה לא פגמה פורתא ורבנן דפסחים דפליגי אתרבי עקיבא סברי דדבר שהוא פגם כשהאיסור בעין דילפינן לה מנבילה לבל פגם דהשתא שאין האיסור בעין עכשיו אמנם היה לשבח כשהאיסור בעין אסור דיליף לה מגיעולי עובדי כוכבים מקדירה בת יומא דפגמה פורתא וכן סוברת מתני' דאין מעמידין כרבנן כדפריסית ועי"ל דרבנן דרבי עקיבא דפסחים פרק אלו טובלין הייטו ר"ש דשמעתין דשרי כל פגם כדפריסית והא דקאמר התם דקדירה בת יומא פגמה פורתא ור"ש ס"ל על כרחך דלא פגמה כלל דאי פגמה א"כ ליתסר פגם כדמוכח בשמעתין וכדפריסית י"ל דודאי גם ר"ש מודי דפגמה פורתא ומ"מ לא יליף מיניה לאסור פגם בעלמא כגון שאינה בת יומא דאיכא פגם רבה דפגם רבה מפגם פורתא דבת יומא לא יליפינן הכי סבירא ליה לר"ש ור"מ סבר דילפינן פגם רבה מפגם פורתא ואי כדפרש מעיקרא דפליגי בבת יומא אי פגמה אי לא זה אינו סברא דאם כן נחזי אכן ועוד יש להביא ראיה לזה דמודה רבי שמעון דקדירה בת יומא נמי א"ל דלא פגמה פורתא כדפריסית דאי לא פגמה כלל לר"ש ס"ל דאינו דבר דאינו

שאין ראויה לגר אינה קרויה נבלה ור"מ ההוא למעוטי סרוחה מעיקרא °ור"ש *סרוחה מעיקרא לא צריכא מיעוטא עפרא בעלמא הוא אמר עולא מחלוקת שהשביח ולבסוף (ח)פגם אבל פגם מעיקרא דברי הכל מותר איתיביה רב חגא לעולא יין שנפל לתוך עדשים וחומץ שנפל לתוך גרסין אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי אמר עולא חגא לא מידע ידע מאי קאמרי רבנן תיובתא קא מותיב הכא במאי עסקינן כגון שנפל לתוך גרסין צוננין והרתיחם נעשה במי שהשביח ולבסוף פגם ואסור ור' יוחנן אמר בפוגם מעיקרא מחלוקת איבעיא להו בפוגם מעיקרא מחלוקת אבל השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור או דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת תיקו אמר רב עמרם אפשר איתא להא דר' יוחנן ולא תניא לה במתניתין נפק דק ואשכח (*דתניא) **שאור של חולין שנפל לתוך העיסה ויש בו כדי להחמיץ והחמיצה ואח"כ נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי להחמיץ אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי א"ר זירא שאני עיסה הואיל וראויה לחמץ בה כמה עיסות אחרות ת"ש שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך העיסה בזה כדי להחמיץ ובזה כדי להחמיץ והחמיצו אסור רבי שמעון מתיר נפל של תרומה תחלה ד"ה אסור נפל של חולין ואח"כ נפל של תרומה או של כלאי הכרם אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא ופליגי וכי תימא ה"נ

כדרבי

לר"ש הו לא לישנא דמגיעולי עובדי כוכבים אלא לישנא דמגיעולי עובדי כוכבים ילף ר"ש דטעם כעיקר כדאמר לר"ע פרק אלו עוברין ח"ל לומר כן דלא ילף ר"ש מגיעולי עובדי כוכבים טעם כעיקר א"כ תקשי לר"ש מברא דכתב רחמנא למה לי דהא לא לישנא דטעם כעיקר כיון דמגיעולי עובדי כוכבים ילף לה ר"ש ואין לומר דלישנא דמשרת להיתר מלטרף לאיסור כדאמר התם פ' אלו עוברין לר"ע ולטולם [*ילף מגיעולי עובדי כוכבים טעם] כעיקר (ו) דלמאי לישנא דמשרת להיתר מלטרף לאיסור לי כשאוכל כזית מטעם האיסור הנבלע [בהיתר היינו טעם כעיקר לי] בחיי זית דאיסור עם חלי זית דהיתר לא מלטרפי ומשו"ה שפיר לישנא דמשרת להיתר מלטרף לאיסור דהא שמעינן לר"ש דאמר *כל שהוא למלקות וא"כ למ"ל היתר מלטרף לאיסור אלא ש"מ דמודה ר"ש דקדירה בת יומא נמי א"ל דלא פגמה פורתא כדפרישית כך דקדק הר"ר שמואל מאיור"ל והר"ר יקר מקיט"ן דוחה דלישנא למימר דאכתי שפיר לישנא דמשרת לר"ש אע"ג דסבר כל שהוא למלקות הא פר"ת בסמוך הייט דוקא כשהאיסור בעין אבל לא ע"י תערובת כדמוכח מהתיא דמייתי בסמוך בערלה וכלאי הכרם אין מלטרפין וכן ל"ל ע"כ דאל"כ לא תמלא איסור כלל [*בטל] לר"ש לא ברוב ביבש ולא בס' בלח וא"כ שפיר לישנא דמשרת להיתר מלטרף לאיסור כגון בחלי זית שנבלע בחלי זית פת ואכלו כדקאמר התם גזיר שמרה פתו ביין ויש בו כדי לגרף כזית חייב ולטולם טעם כעיקר לר"ש מגיעולי עובדי כוכבים כך דוחה הר"ר יקר ומורי הר"ר פרץ מקייש פירוש הר"ר שמואל ואומר דליתו הר"ר יקר אינו כלומרולאי מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש הו לא לישנא דמשרת להיתר מלטרף לאיסור ממו כל שהוא(ז) אע"ג דאינו בעין אלא נבלע בתוך הפת מה בכך בכל שהוא לר"ש הכי נמי כשהוא נבלע בהיתר כיון שיש בו טעם וטעם כעיקר ואדע דהא כיון דאר"ש כל שהוא למכות בכזית לרבנן אם הבלוע איסור שאכל כזית מטעם איסור הבלוע בתוכו מחייב עליה אפי' כשאינו בעין אלא נבלע בתוך ההיתר שאכל כל כך מן ההיתר לר"ש דכשאכלו בתערובת טעם מחייב עליה כאילו אכלו בעין כיון דטעם כעיקר וא"כ ה"ה כל שהוא לר"ש מסרת כלל דלהיתר מלטרף לאיסור לא לישנא דהא מכל שהוא מחייב בטעם כאילו היה בעין כדפירשתי וא"כ (*היכי קא"ל) בת יומא פגמה פורתא והשתא ניחא הכל דלא מצי ר"ש למילף טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים דמיומו הוא כיון דפגמו אפילו פגם זוטא והיה לו להתיר כל פגם אי לאו דגלי קרא והלכך לישנא דמשרת לטעם כעיקר ומה שדחה הר"ר יקר ממה שפר"ת לקמן מהתיא דערלה והכלאים דבסמוך דלא אר"ש כל שהוא למכות במידי דתערובת רק בדבר שהוא בעין אומר מורי דלק"ל מידי דר"ת לא דיבר רק בתערובת שיש לו להתיר להתבטל כגון יבש ביבש חד בתרי דרחמנא אמר אחרי רבים להטות או בדבר לח היכא דליכא טעמא כגון דאיכא ס' דכל מקום דשייך ליה ביטול לאו אמר ר"ש כל שהוא למכות דהא לא עדיף כל שהוא לר"ש מכזית דרבנן וכי היכי דכזית דרבנן מתבטל ברוב ביבש ובס' בלח ה"ה לר"ש כל שהוא דהא רחמנא אמר לבטיל אבל היכא דלא שייך ביטול כגון היכא דאיכא טעם דטעם לא בטיל כיון דטעם כעיקר א"כ ה"ע מיחייב בכל שהוא לר"ש כשהוא בתערובת כיון שיש בו טעם כאילו היה בעין כדפי' כן נראה למורי: [וע"ע תוס' שבת פט: ד"ה אסורין ותוס' מעילה יח. ד"ה תני]: **אבל** שולא מחלוקת בהשביח ולבסוף פגם · והשתא ל"ל לעולא דלא פליגי ר"מ ור"ש בקרלי דלעיל (פ)דנבלה דא"כ לא הוי מיסתבר לחלק בין השביח ולבסוף פגם לפגם מעיקרא אלא בסברא פליגי ר"מ סבר כיון שהשביח מעיקרא בשעת נפילה וחל איסור עליה שוב אין לו היתר גם כי פגם אחרי כן ור"ש סבר כיון דהשתא פגמא הוא שרי: **אבל** השביח ולבסוף פגם ד"ה אסור · וא"ת והא לעיל משמע דפליגי בהשביח ולבסוף פגם גבי נבלה דר"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא דוקא אבל לא הסריחה מעיקרא והסריחה לבסוף אסורה ור"ש מוקי לה אפילו לא הסריחה מעיקרא והסריחה לבסוף שרי אלמא פליגי בהשביח ולבסוף פגם וי"ל דלא דמי השביח ולבסוף פגם דהכא להתיר נבלה לעיל דהכא י"ל השביח בשעת התערובת שבשעה שנפל האיסור לתוך ההיתר היה טהור טעם לשבח ולבסוף פגם אותו טעם המעורב שם כגון נתן (י) לתוך גרסין צוננין והרתיחן וע"ז קאמר ד"ה אסור כיון דמעיקרא היה טהור טעם לשבח וחל עליה איסור אבל ההוא דנבלה דלעיל דפליג ר"ש וסרי כשהיא סרוחה עכשיו אע"ג דמעיקרא לא היתה סרוחה מ"מ בעודה נבלה *נפגם וסריא: **אי** דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת · וא"ת היכי מספקא ליה בהא א"כ ר' יוחנן דאמר לעיל פגם מעיקרא מותר השביח ולבסוף פגם אסור דאמאן לא כר"מ ולא כר"ש דר"מ אסר כל פגם ור"ש מתיר כל פגם וי"ל דסבר לה כר"ש בחדא בפגם מעיקרא וכר"מ בחדא בהשביח ולבסוף פגם: **תיקו** · ואע"ג דלקמן פשטינן לה מברייתא דבפגם מעיקרא פליגי השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור מ"מ עלתה להם בבית המדרש בתיקו ושוב פשטוה וכי האי גוונא אשכחנא בגדה בפרק המפלת (דף כה.) גבי מחלוקת בעטור אבל בלולו כו' : [וע"ע תוס' לעיל נג. סוף ד"ה או דלמא]:

ת"ש

(ח) גם' ולכסוף פוגם אבל פוגם מעיקרא כל"ל וכן בכל סעמוד :

(ג) רש"י ד"ה ואתייה לחמע וכו' לענין אכילה עיסה זו שבח הוא לענין חימוע : (ג) ד"ה שאור וכו' יותר מדאי ונפגמה סם"ר : (ד) ד"ה נפל של תרומה וכו' ריש"ל נמי אמאי מתיר כ"ש הכי השביח : (ה) ד"ה נפל של חולין תחלה וחימלה : (ו) תוס' ד"ה ואיהך כו' (בעמוד הקודם) ולטולם ילף מגיעולי עובדי כוכבי' טעם כעיקר דהא מס שפי' לישנא דמשרת להיתר מלטרף לאיסור הייט בשאוכל כזית מטעם האיסור שנבלע בהיתר אבל אי חלי זית דאיסור עם חלי זית ד ס ים כ לא מלטרפי והא שמעינן ליה לר"ש דאמר כל שהוא למלקות כ"ל : (ז) בא"ד כל שהוא אסור אע"ג דאינו בעין וכו' כיון ד ע ע ס כעיקר ילף מגיעולי עובדי כוכבים : (ח) בא"ד אי ע ע ס כעיקר ילף מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש הו וכו' וא"כ הקשה ליה מברא דכתב רחמנא : (ט) ד"ה אמר וכו' ור"ש בקרלי דלעיל דגיעולי עובדי כוכבים ודנבלה דא"כ : (י) ד"ה אבל וכו' כגון נתן תוכן לתוך גרסין :

גליון הש"ס

גמרא ור"ש סרוחה מעיקרא יעיין בכורות דף כג ע"כ תוספות ד"ה ואיהך :

סו א מיי' פט"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה עז :

פי' רש"ל שנעשה בעצמו אחר

[מכות יח.]

ערלה פ"ב מ"ט

רש"ל

הגהות הב"ח

(ח) גם' ולכסוף פוגם אבל פוגם מעיקרא כל"ל וכן בכל סעמוד :

(ב) רש"י ד"ה ואתייה לחמע וכו' לענין אכילה עיסה זו שבח הוא לענין חימוע : (ג) ד"ה שאור וכו' יותר מדאי ונפגמה סם"ר : (ד) ד"ה נפל של תרומה וכו' ריש"ל נמי אמאי מתיר כ"ש הכי השביח : (ה) ד"ה נפל של חולין תחלה וחימלה : (ו) תוס' ד"ה ואיהך כו' (בעמוד הקודם) ולטולם ילף מגיעולי עובדי כוכבי' טעם כעיקר דהא מס שפי' לישנא דמשרת להיתר מלטרף לאיסור הייט בשאוכל כזית מטעם האיסור שנבלע בהיתר אבל אי חלי זית דאיסור עם חלי זית ד ס ים כ לא מלטרפי והא שמעינן ליה לר"ש דאמר כל שהוא למלקות כ"ל : (ז) בא"ד כל שהוא אסור אע"ג דאינו בעין וכו' כיון ד ע ע ס כעיקר ילף מגיעולי עובדי כוכבים : (ח) בא"ד אי ע ע ס כעיקר ילף מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש הו וכו' וא"כ הקשה ליה מברא דכתב רחמנא : (ט) ד"ה אמר וכו' ור"ש בקרלי דלעיל דגיעולי עובדי כוכבים ודנבלה דא"כ : (י) ד"ה אבל וכו' כגון נתן תוכן לתוך גרסין :

כ"ל הדרא קושיא לדוכתה וכן כ"ל ומהרש"ל גרס הקשה לו

נ"ל נפגמה הש"ל

3

ולפ"ס י"ל בח"מ סימן תמ"ז ס"ט דאם נתערב ביבש בפסח אפילו בחלוף לא בטיל ונטמא כמ"ש המרדכי והרשב"א שלא תמרו יבש ביבש בטל אלא באיסורים שאוסרים עד ס' כו' והיינו דכתב שם ס"ב חמץ שנתערב מו' שעות ולמעלה אינו אוסר במקום אלא דינו כשאר איסורים ואי הוי דשיל"מ אפי' בפס"פ נמי וכמ"ש הרב המגיד רפ"ז מהלכות חמץ בפסח י"מ מיהו י"ל בזה דמ"מ בטל אלא במינו כשאר איסורים שיל"מ ומה שאינו בטל בפסח אפי' אלא במינו דינו מקום חומר איסורו וכמ"ש הרמב"ם פט"ו מהמ"א דין י"ב: **יד** וישׁ חולקים. ולפ"ז הא די"א בח"מ סי' תמ"ז שם דחמץ בפסח יבש ביבש חד בתרי בטיל דינו אינו אלא במינו דאינו בטל במינו ס"ל דשיל"מ ולפ"ז מיירי *) דיש בהשתי תערובות אינו אוסר אלא דאל"כ ס' כנגד התחיכה אל איסור דאל"כ אפי' בשאר איסורים לא בטיל כיון שאם יבטלו יהן טעם וכדלקמן סי' ק"ט ס"ק ט' מיהו י"ל דהשתי סברות סתירה המחבר בח"מ שם נמי בהא פליגיי אי ממן הוי דשיל"מ או לא. ויש מולקים ובח"מ שם ד"ט פסק כסברא הראשונה ומהרש"ל מולק עליו: **טז** כגון המבשל בשבת. במזיד דאסור לו לעולם ולאחרים מותר למולאי שבת וכמו שהתבאר בח"מ ר"ס ט"י: ח

קג א כבריה או כיוצא בה. כגון חס"ל ודבר שבמינו וכס"ג דגופו לא בטיל בחלף אפי' אינו ס"ט הלכך צריך שיהיו פגומים בעצמן ונמיין בח"מ סי' תמ"ז ס"י מ"ם בזה: **ב** אפי' פגום קצת. אבל דבר שאינו ל"ט לא לשבח ולא לפגם אסור לדבר כ"ב ע"ש הג"ה פ"ב דעבודה כוכבים ובח"מ כלל פ"ס דין ס"ב בשם מהרא"י ע"ש ח"ו ול"ל דאיס ממלי דקי"ל דאין בגידין בכ"ט ואפ"ה קי"ל דגופו של גיד שמימות צריך ס' נגדו וכדלעיל סי' ס"ס ס"ב ולתיו ב"ג דלתיו אלא

(יג) ויש חולקין. הוא מרמב"ם דס"ל דחמץ בפסח הוה דבר שיש לו מתירין וכתב רמ"ל פרק ס"ס סימן פ"ז דכן נראה עיקר ולא בח"מ

מפסק כהמרדכי שהוא דעה קמייתא:

קג (א) שטעמו פגום כו'. דל"ש לפגום מותר דילפינן לה מגר דכתיב לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ונבילה הראוים לגר קרוים נבילה ואפילו לאויב לגר לא מש"ה כל האיסור בתערובות הרוב והסיתר מועט הוא כאילו הוא בפני עצמו ואין לו היתר עד שיבא לפגם לגמרי ככבילה אפילו לאויב לאכילה אבל כל שנאסר מחמת תערובות איסור הן באיסור שיש בו ממש ובטל ברוב היתר הן באיסור שאינו ממש אלא כ"ש אף באין רוב היתר די לו אם יהיה לפגום קלת אותו התערובות דהא לא נסגה מהתערובות שום טעם ובזה מבואר מ"ש בסעיף ב' פגם זה אין צריך לגמרי עד שיהא קץ לאכלו אלא ב אפילו פגום (ג) קצת אינו

(יג) [כא] ולא מקרי דבר שיש לו מתירין בזה (רמב"ם פט"ו מהמ"א) (יד) [כא] ולא מקרי דבר שיש לו מתירין אלא מ"כ הותר למי שנאסר אבל אם אסר לאחד לעולם אסור אפ"ג שמותר לאחרים **טז** *) כגון (יג) המבשל בשבת לא מקרי דבר שיש לו מתירין (ב"י בשם רבינו ירוחם בשם הרמ"ה):

קג דין נותן טעם לפגם. ובו ז' סעיפים:

א [א] כל דבר (א) שטעמו פגום אינו אוסר תערובתו ב ואפילו אין טעמו פגום מחמת עצמו שבפני עצמו הוא מוטעם ומשובח אלא שפוגם תערובתו מותר:

הגה [ב] מיהו דברים התבושים **א** ככריה לו (ג) (א) כיוצא בה אם אינן פגומים בעצמן (**ב**) אע"פ שפגומים התבשלו אינן (ג) בעצמם אפילו בחלף (וכן כתב הארוך בכלל ל"ב):

ב [ג] ג פגם זה אין צריך שיפגום לגמרי עד שיהא קץ לאכלו אלא ב אפילו פגום (ג) קצת אינו

(ג) [כא] ולא מקרי דבר שיש לו מתירין (מרדכי פרק כ"ם) (יד) [כא] ולא מקרי דבר שיש לו מתירין כזה (רמב"ם פט"ו מהמ"א) (טו) [כא] ולא מקרי דבר שיש לו מתירין אלא מ"ב הותר למי שנאסר אבל אם אסר לאחד לעולם אסור אפ"ג שמותר לאחרים **טז** *) כגון (יג) המבשל בשבת לא מקרי דבר שיש לו מתירין (ב"י בשם רבינו ירוחם בשם הרמ"ה):

נקודות הכסף

אינו אלא מלאת שלא נאסרה מעולם וא"ר לבינה שנאסרה ויש לו מתירין פ"ב. וכתב רמ"א עניו בבינו ולא אמרי' שתתקבל לחלוים יכול לבוא בכל שעה ולא אמרי' שעשה דאינו נוהגי איבא לידי מיחר דלמאמרי' נבי בינה ספק טרפ' דבאלו אם דסוי לאיסור כדוב כל ימי ספק לכן צריך שגם סיתר יסיה אחרון ולאי

דגול מרבבה

סימנים פ"ל: (שם ס"ק ד' בהג"ה) כגון המבשל בשבת. ושיין במג"א סי' שי"ח ס"ק כ': (שם בש"ך ס"ק י"ד) דיש בהשני התיחסה של איסור. ומייני שהתיר' איסור אינם בעצמם ממן רק שנבלע בם כיום ממן ונתערבם אחר כך מה בכי בתחיסה כיונא בם הגידול ואינם ניכרת ואם יבלע יהיה בשים נגד מתמן בבלוס בם ולפי דעם הפוסקי' דגלא אמרי' בשאר איסורים מפנ"ג ובזה מעונן קונים סעיי הדם בס"ק י"ג:

חידושי בית מאיר

(סימן ק"ג סעיף א' בהג"ה) אם אינם פגומים בעצמם. נ"כ מעמא דאם אם פגומים בעצמם לא תשיבו ובעיגלים וס"כ טיינו דוקא כגיים כמו שכבר דבכרא שיים תבוב ובפנס אמ"כ אבל בכיים פפגומים מעיקרא כמוגים וכיונא בו ומ"מ בתורם אוסרתם בשיר אשיר ולא כעלי דבמשמע מבל הפוסקים ודוכתי מוכא אח"ז בם ס"ס אלא מ"ס סימן ס"ז אחר נ"ל כוונתו דבכתבי ע"ם ודו"ק שוב לאיתי שבפר"ם קדמני בפירוש לחייני בנסבל מחכיגם אחם אין מוכרם אלא כל בעסקת עד שעשעו לפגם שוב בעל המחיבות לעיגן בתערובות אף דאלאנו בשינו באיסורו עומד פ"מ י"ל שם תשיבו בריש אין עניו אלך ע"ש מאם שבדיון. עמו דבל זמן אחלו לאחיבא אדם ונוקין עניו בחמוש מבנים אף לעיגן מתערובות בחשיבותו שוא ומי' בשבר פרי עבדים: (סעיף ב' בש"ך סק"ב) ונ"ל דאיה מבה דקי"ל דאין בגידין בנ"ש. ל"ב כאן נ"ל מה דנבר סבי וכדלעיל סימן ס"ש ומ"ש ואם"ס ק"ל דגופו וכו' שוא בסימן ק' סעיף כ':

גליון מהרש"א

הוזיר ונאסר - ולדעה זו גם מוקצת לא מקרי דשיל"מ ועיין ביצה דף י' ע"ב תו"ה איבא דב ובשנה"ס ה' י"ם עלה ל"ב ע"ב ד"ה ועוד ועלה נ"ב ד"א ע"ב: (שם) בגון המבשל בשבת. עיין סג"א ריש סימן שי"ח: (ש"ך ס"ק י"ב) בגון ניצת פלאה עגבים. עיין שבת"ה סוף פרק ה' סהל' י"ם עלה ס"ח ע"ג וס"א מחמש עלה נ"ה ד"א ע"ב באסור דאורייתא אשר שאני: (שם ס"ק י"ג) חמיע שנתערב בשש שעות ולמעלה. וקשה. ע"ז מלקמן סי' קל"ד א"ב בה"ה ד"כ: דחבינת קמנים חד בתרי בטל ועיין בזה בה"ח ס"א מהנדפסים סוף ספר אבני סלואים חלק ב': (שם ס"ק ט"ו) המבשל בשבת בחזיר: דאלו בשוגג כיון דמותר גם לו בש"ש סיר הוי דשיל"ם וצ"ע בב"א א"ח סי"ח [מוכא בגליון לעיל בהגה"ה על תיבות בתערב אח"כ] דשם בבואר דעיבה המלח בפחיר וא"כ המלח שנתבטל אסור לו לעולם וא"כ בלאו טעמא דיריה בטל ל"ש:

(סימן ק"ג סעיף ג') אינו אוסר תערובתו. בח"צ שם ס"ג בבורית הנעשה בהלב סיר ואפר ומלח כ' אף דבל דבר שהוא פגום מדרבנן מיהו אסור כו': (שם בהג"ס) אם אינו פגומים בעצמן. משמע דמנום מעצמו בפל ובאמת הא אינו דהא נמלה פגום בעצמו ועיין בזה תשובת פגים מארוות ח"ב סימן ס"ז וסימן ס"ח וכ"ם ס"ש ש"ע סימן ק"ד ס"ג בם"ש ונמחה נוסן משמע דבל שהוא שלם אינו בפל אך בש"ח כאן ביאר המיבר דשנתן מעצמן דמשמע הכא היינו שבעצם אינו פגום כגון צפור מטאה ואח"כ הבאיש ונפרח ולקמן סימן ק"ד היינו שבעצם הוא נאמס ולדעתי בדעת הרמב"ם בנמאס מעיקרו אף

צבי לצדיק

(סימן ק"ג סעיף א' בהג"ה) מיהו כו' אם אינם פגומים. משמע דאם פגומים בעצמן גם בריה בטיל ונ"ל בא לחדש לומר בהתבונים בסימן ס"ד בעניין מילכין ומאחרי תולעים פגומים בעצמם אלא בעצים

יד אברהם

לא בטיל ס"מ בהכילה ולא בהגאה וכן לענין מלטול י"ל דבטל ס"ם. ס"כ אינ"ל דבאלמא לענין אכילה אין לו בשר כזה שיאכל אחר זה בשעשה כיחר אבל בלי' מלטול ע' לו בשבר שהרי חיום ומחר וח"ל פקבה בא"ז ס"ד ס"ק ד' שבתב לענין אחוה בלי לאחר מע"ל דס"ל דשיל"מ והרי בחם ב"כ יש בשבר שיעמה

ביאור הגר"א

מם"ש בע"ו ע"ד א' ליתני נמי חמץ בפסח ואם איתא בלא"ח אוסר משום דשיל"ם ושם לטעמי כו': [כ] ויש חולקין. בס"ש הר"ן דוה משום דס"ל בר"י דחמץ לאחר הפסח אסור מן התורה אבל אנן דקי"ל כר"ש הוי דשיל"ם וז"ש רבא בפסחים ל' א' א"ר הלכתא חמץ כו' אע"ג דלא ס"ל כרב דמין במינו בטשהו אלא משום דהוי דשיל"ם דרבא לטעמיה דס"ל כר"ש ס"ש שם ורב הוצרך לומר משום מין במינו בטשהו משום דס"ל לאחר הפסח כר' יהודה בס"ש שם וז"ש הרמב"ם דפשם חמץ בטשהו משום דהוי דשיל"ם אבל כו' יתנן שם קשה דס"ל לאחר זמנו ואפ"ה ס"ל בטמנו אפי' מין במינו בנ"ם וצ"ל דפליגי ר' יוחנן ורבא בהא (לא זה מקרי דבר שיל"ם ולנן קי"ל ככבא). אבל סברא הראשונה ס"ל בס"ש תוס' שם משום חומרא דחמץ כי היכי דגזר רב אשלא בטינו ש"ש ד"ה אסר כו' ועכא"ח סי' תס"ו ס"ב שסתם בסברא הראשונה ובס"ש הס"ם (בס"ש מס' חמץ הלכה ס') דלהרמב"ם אף בע"פ בשהוה ו"ש ס"ב: (ליקוט) ויש חולקין. בס"ש רבא פסחים ל' א' ואע"ג דס"ל כל איסורין שבתורה בס"ש בנ"ר (נ"ג כ') ומרב לא קשה דהוצרך לומר רב לטעמיה משום דרב פ"ל כר"י לאחר זמנו וכן שטואל לדוחתא דמילתא אף בר"י וז"ש שלא בזמנו כו' כר' שמעון אבל בזמנו אפילו לר"י ור' יוחנן י"ל דס"ל כרבנן דתאכל אר"ש דההיא דשיל"ם ר"ש היא ורבנן פליגי עליה (עיין בספר דאיירי

(תאכלון) וז"ש בע"ו ע"ג ב' ת"ש דר"י כו' ותתוס' שם ד"ה טבל כו' ותיתא כו'. ולפ"ז ניחא דאתיא כרבנן וכן אמרו שם ר"ו ור"ל חוץ מטבל כו' (וע' מלחמות פ' ס"ש) ומשמע דוקא מבל ואם איתא הלא כל דשיל"ם כן הוא ועלה קאמר בשלמא כו' (ע"כ): [כא] ולא כו'. בע"ל (ס"ס ס"ו) ספ' הערל:

קג [א] כל דבר כו'. ע"ל ר"ס צ"ח: [ב] מיהו כו'. ר"ל לבטל עצמותן וכמ"ש בסי' ק' ואפילו פגומין בעצמן אינן בטלין בכפש"ט ס"ד ע"ש וכאן איירי בברייה חשובה כגון עוף מבא שנטרפה וכמ"ש בבולה הראויה לגר כו' דאף אם אכלן בע"ע אסור כמ"ש הרמב"ם פ"י ד' ע"ש: [ג] פגם זה אינ"ב כו'. רש"י שם ס"ו א' ד"ה כל שאינה כו'. נראיה לדבריו מקרירה שאינה ב"י דקרינן לה נפל"פ והרי אינה פוגמת התבשיל כ"כ עד שלא יהא נאכל ואמרינן שם קרירה ב"י נמי א"א דלא כו' ואף ר"ש לא פליג אלא

פתחי תשובה

וכתב דאין תיקון כיון שנעשה פסח לשנעשה בשם דבכלהו ליכא מצוה לאתקוני דלא כרב ג' שרלש לאכלן בזה ודלא כהגאון בעל מ"ג בפתיחתו להלכות פסח שכתב בפשיטות דגם בשנעשה אינה דין דשיל"מ דליתא ע"ש שהאיר בזה ושיין בתשובה הות ויתר סימן קל"ג שכתב כמי שגדר מחבית ויין ונשבע שלא יתיר נדרו ונתערבו ביותר קינון נתנים אחר דודאי הוי דשיל"מ שהרי יכול לבטיר תחלה בשנעשה ואח"כ כגדר בס"ש לקמן סימן כ"ש ס"ד ואף שהוה דמ"מ עתה פ"ש לו לבטיר נדרו אם מינו שעורה מוציא הדבר מדין דשיל"מ כ"ש ס"ב עורה מעשה כזה פ"ש. ולדברי תשובה בי"ש ותשובה מהבהב הנ"ל דין זה דשיל"מ מתחר שהיה כאן בשנעשה (וכמדומה לי דבתשובה מהבהב שם ביבר לגם מהבבי בחמ"ר בחלו) ומ"מ דינו אחת כיכלו שלא היה כאן בשנעשה בדבר נדר מחבית ויין בלא אחרה ובלא הפסדם דבזה ב"ב בשאל אחלה כו' בפ"ש בפ"ש. ועיין בספר עורה יקותיאל סי"ג שכתב דלפי מה דאמרינן בס"ם דלסבי הוי נדרים דשיל"מ מבשם דבנזה לאיתסורי אל"ה כיבא שלא"ל בשאל על נדרו כגון שנדר בעם לזה וכיוצא בזה בנמנחר בהלכות נדרים לא הוי דשיל"מ אלא אם הוצה לשאול על נדרו שנדר בעת לזה ב"ש דיל"ל הוי דשיל"מ הא דאמר בס"ם מבשם דמעוה הוי. שיונו מבשם דבנזה אם בלבד בלא אחרה ובלא הפסדם אלא אם הוצה לשאול על נדרו שנדר בעת לזה אבל כיבא בנזה בלבד אחרה ובלא הפסדם דבנזה ב"ב בשאל אחלה כו' בפ"ש בפ"ש. ועיין בספר עורה יקותיאל סי"ג שכתב דלפי מה דאמרינן בס"ם דלסבי הוי נדרים דשיל"מ מבשם דבנזה לאיתסורי אל"ה כיבא שלא"ל בשאל על נדרו שנדר בעת לז

פתח הגליון

ת דת אש סי' יג

נמנ ונלחתי מה שכתב ד נס' קנ ס"ק ג ין כוהן טעם לפנים ל מקל זנר שלינו כותן ם לא לנבח ולא לפנים ור כזכתב הנ"י ע"ס ה פ"ג דעכו"ס ה כלל פה דין כב ן מהרח"י ע"ס ח"ז ן רמ"י מנוחי הקיי"ל ן בגיון כ"ט ולפ"ה ל נגופו אל ניד זות ערי' ס' נגדו ערי' סי' סה ס"ט ק ס"נ הלש"נ ר אלא כעין בעלו רה לוסרתו כדאמרי' י"ה וה"ה לכל דבר ד הלש"נ דלינו כ"ש ס' נגדו וכסי מיקח אלמי פ"י דתרומו ז ז הלא אמרת לא ן ולא לפנים לסור ל ומשום ומה לכל לסור אלמי לע"נ שלינו טעם ולינו אלא מ"מ נ ערך ס' כנגדו ם נגדון לדרך ס' ר לדרך ס' כל התיכו' ולין הכ"ך לירי דוקא יתות נופו של איסור נני ניד ולא ערך ס' כ לם אפשר לדרוק ור לין לדרך ס' פליטו' האיסור לפי ו טעם הכל חכיל ומסכת דירולמי ר' ר' וכתר' קלי דזיתי תולין עם זיתי תרומה מנוחר נ"כ תון לם פליעי תולין ו עם שליחי תרומה אמור וכו' ומס לא שליחי שיחות הכל שליחי הם ולאפשר לשיל מתוכ' שליחי' בטע' מתחת הכ ל שליחין ר' נלעו הזיתי וכו' ועל זה כתב ד' הרא' לחורי לא ולא לפנים לסור מדמייתי דלים דדוורי' דירולמוי לקף לם כתערב ל איסור שלין ם טעם לנבח ולא ריך ס' נגד ריך ס' ולוכה ס"כ תון ערך ס' נגד ריכו' לקף אלפשר ולא יעשין לכתה בדבר ר' דכאן לא שייך וא ה"כ השבית ועל"ל סי' ס"א ס"ח : [יא] אבל אם כו' . דהוי נ"ס בר נ"ס דהתירא : [יב] וכן שור : [טו] שמן ודבש כו' . לשון הרמב"ם שכן של עובד כוכבים מותר כו' ולא משום גיעולי עובדי כוכבים מפני שהבשר פוגם את השכן ומפריחו וכן דבש כו' מפגם זה ומפרש ש"ש ל"ח ב' האי משתא כו' אי משום גיעולי כו' ושם ל"ט ב' והדבש כו' אי משום גיעולי כו' משום שהבשר פוגם בהן אבל סתם כליהם ס"ל דאמרינן שהן ב"י ועכ"ל

ביאור הגר"א

משום דס"ל דלא פגמה בלל כמ"ש תוס' שם ד"ה ואידך כו' וכן שמן ודבש וקורם של תחתית בס"ב שהתירו משום נס"פ וכולן נאכלין הן . ר"ן : [ד] ויש מי כו' . ז"ל הר"ן אהא דלעיל דא"ז נס"פ לגברי ואע"ג דמנבילה נבריון לה ובל שראויה לגר שמה נבילה אע"פ שנפגמה התם ה"מ מפני שנאכלת בס"ע ולפיכך צריך שתפנום מאכילת אדם אבל תרומה שנוהו בטל ברוב אף מדרבנן ולא אסור אלא משום מעמו דמקים בעיקר דאורייתא וגזרו מינו אפו שאינו מינו לפיכך כל שמעטו פוגם קצת מותר לפי שאינו נ"ס דאדרבה הוא פגום אבל בליבא רובו אסור משום נוטו שאינו בטל ובאלו הוא בעין וח"ש ואם אין שם ממשו כו' : [ה] ויש כו' . ז"ל הר"ן שם ועדיין צ"ל הויבי בנרינן מנבילה ונ"ל דה"מ דמה נבילה שאינה ראויה אע"פ שנפגמה קצת מפני שנהנה מפגה משא"כ שאינה ראויה כיון שאינו נהנה מפגה כלל וה"ה כאן אע"פ כו' . כמ"ש בסוף ע"ז נזירה קדירה שאינה כו' כ"ש כאן שמא יבטל דבר שנ"ל לשבח ועל"ל ס"ס א"א ס"ח : [ז] או פוגם כו' . ע"ל ס"ב : [ח] ו"א אע"פ כו' . אבל לא נגד טולו דאין נ"ב כיון דהתירה הוא כמש"ל סי' צ"ד ס"ו ופסי' צ"ח ס"ה ובשל"ל סי' ס"א ס"ח : [ט] ואם בשלו כו' . כמו פוגם ובטוף השבוח : [י] נגד האיסור בדבר כו' . דכאן לא שייך וא ה"כ השבית ועל"ל סי' ס"א ס"ח : [יא] אבל אם כו' . דהוי נ"ס בר נ"ס דהתירא : [יב] וכן שור : [טו] שמן ודבש כו' . לשון הרמב"ם שכן של עובד כוכבים מותר כו' ולא משום גיעולי עובדי כוכבים מפני שהבשר פוגם ומ"ש הכא דכיון דהוא בנס' ע"ג מ"ד סימן ל"ח כיון שכלו כבלי כבר כ"ו הכיבו כבר הולכת ע"ו וכתב דכיון ד' לבתיר לף זה שכתב בכנסה לקמן סעיף ד' בשר לו חלב ביון לפנים כוי ל"ל מ"ב בעיר"ה מ"מ כיון חלב מתרבה כ"מ לבנים ולא מתבטל דמתמירין בסימן ל"ה מתרבו לנעל"פ ולפילו לם מתרבה כ"מ לבנים ולא מתבטל דמתמירין בסימן ל"ה מתבטלו לנעל"פ ולא מתבטל לם כולו משום מלי דעפיק מיניה לא ידעינן המתה דלין בו בהכלתו כ"ע לין לוסר הערובתו כלל וכמו שלמרנו בסיתר מתבטל בקדרה מלינה בת יומא והטעם בכל אלו מפני שבודאי ידעינו שלין פליטתו בכולו אלא כל שטעמו לבנה אלו בטעמו ולטעמו כמי שאינו שהרי פגום הוא ע"כ : ך במה דברים אמורים כו' . מלחא בחפי נפשיס סיא כדאיתא בס"ס ופוסקים וק"ל וע"ל ס"ס קל"ד עוד מדיני בטל"פ : (ז) או פוגם ולבסוף השביח אסור . פי' אחר מהבשיח אבל קודם שהבשיח מותר אע"פ שאפשר שיבשיח אח"כ כיון דהבשיח פוגם הוא מידי דהוי לקדרת מלח דלקמן בטעמו ולטעמו כמי שאינו שהרי פגום הוא ע"כ : ך במה דברים אמורים כו' . מלחא בחפי נפשיס סיא כדאיתא בס"ס ופוסקים וק"ל וע"ל ס"ס קל"ד עוד מדיני בטל"פ : (ז) או פוגם ולבסוף השביח אסור . פי' אחר מהבשיח אבל קודם שהבשיח מותר אע"פ שאפשר שיבשיח אח"כ כיון דהבשיח פוגם הוא מידי דהוי לקדרת מלח דלקמן

ס"ק י"ב וכ"כ הלו"ש כלל ל"ב ד"ס : ח נאסר התבשיל השני . דהוי כדבר שהחילוה פגום ולבסוף הבשיח ועל"ל סי' קל"ד ס"ק כ"ט : ט ששים נגד האיסור הראשון . אבל מ"ל ס' נגד כל הבלוע בקדרה כיון דהוי פגום לא ל"ב ס"ק ל"ד : ל נאסרה הקדרה . דהוא ל"ל ס"ס ס"ק ל"ד : פ"ס דין כ"ג בס"ס לו"ס : יא אע"פ שיש שם רגלי הדבורים . ע"ל סימן פ"ח ס"מ ובמה שכתבתי שם : יב ואלמלא המלח והתבלין כו' . וכ"ס ליפכא בסמוא פוגם מפני שאין שם מלח או תבלין ואלו היה שם מלח או תבלין כדאמר לא היה פוגם מוחר כיון דהבשיח מיהא פוגם כדאיתא בס"ס : יג שמן ודבש כו' . הוא ל' הרמב"ם פי"ז מטמא"ח וכ' הכ"מ שם דס"ל דסתם כלים של עובדי כוכבים שם בני

חידושי רע"ק

דאיירי בא"ם ולבני הבפס דרבנן גם אחר מסח צריכים לירי מסח ולבני דאורייתא מטילא עתה שרי ודו"ק היטב :

א(סי' ק"נ ס"ן סק"כ) ו"ן"ל לכל דבר איסור . עיין בפר"ח וכוותיה כתב נ"ב בתשובת דת אש (סי' י"ג) : (ב"ן ס"ק י"ב) מידא פוגם כדאיתא בס"ס . וע"ל לדון דמותר להוסיף עד ס' וליתן אח"כ מלח ותבלין ששיבוח ואין בזה משום ביטול איסור לכתחילה

יומן

חידושי רע"ק

[ה] ויש כו' . ז"ל הר"ן שם ועדיין צ"ל הויבי שאינו נהנה דהא פוגם ולפ"ע קרוב אני לומר שאם הנדיל כו' כמו נבלה : [ו] בד"א כו' . קאי אסעיף א' וכמ"ש בגמ' שם : [ז] או פוגם כו' . ע"ל ס"ב : [ח] ו"א אע"פ כו' . אבל לא נגד טולו דאין נ"ב כיון דהתירא הוא כמש"ל סי' צ"ד ס"ו ופסי' צ"ח ס"ה ובשל"ל סי' ס"א ס"ח : [ט] ואם בשלו כו' . כמו פוגם ובטוף השבוח : [י] נגד האיסור בדבר כו' . דכאן לא שייך וא ה"כ השבית ועל"ל סי' ס"א ס"ח : [יא] אבל אם כו' . דהוי נ"ס בר נ"ס דהתירא : [יב] וכן שור : [טו] שמן ודבש כו' . פירש"ש ש"ל ח' ב' האי משתא כו' אי משום גיעולי כו' ושם ל"ט ב' והדבש כו' אי משום גיעולי כו' משום שהבשר פוגם בהן אבל סתם כליהם ס"ל דאמרינן שהן ב"י ועכ"ל

באר היטב

(ד) מועט . כתב בח"מ דמין לחלק בין ממחה דגם גוף האיסור נמי בטל בכרוב : (ס) מרובה . וכן כיון של איסור : (ו) בד"א . היא מילתא בלפי בסעיפים וקלרים בסימן : (ז) השביח . כתב הב"ך דוקא אחר שהבשיח אסור כ"כ הרמ"ה ומלקו וכתבו אף קודם שיבשיח אסור אם הדבר ספק הוא הבשיח אם פוגם סולכין להחמיר ומסעירין בס' . ומ"מ ל"ל דמין במינו ולוכה ולדלי רוב הולכין בספיקא לקולא . פר"ח) : (ח) האיסור . וכ' הב"ך אבל מ"ל ס' נגד כל הבלוע בקדרה דכיון דהוי פגום לא ל"ב בהבשיל סימן ל"ח : (ט) הקדרה . דהוי ל"ש בר ל"מ האיסור בכף והכף בהבשיל בקדרה ועדיין כולו דכיון שהוא פגום והקשה בס"ח למה לי שאחר הכף כ' פעמים לנעל"פ לפילו אם אחר הבשיל בס"ע לבנה ואח"כ אחר"כ תחבוהו לנעל"פ ולא"כ ביטל בקדרה זו נמי דהוי ל"ש בר ל"ש דהכף נתן בהבשיל ובהבשיל בקדרה והקדרה אחר אח"כ בתה מיתבטל ה"ל ל"ש בר ל"ש ומסיק לבלבה לפילו כחד ל"ש לפנים שרי : (י) לפגום . כתב הב"ך וה"ה ליפכא בסמוא פוגם מפני שאין שם מלח ותבלין

ס"ם כו' לוזה ספק בנון שנעשך ולא ידעינן לי סיה ס' נגד קדירה וידוע ע"פ סיה ס' נגד קדירה ע"ש ס' נגד כל הקדירה (עב"ך ר"ס ע"ג) מיהו נודע עד אחר שנפל לתבשיל הראשון ואח"כ בתבשיל הסני יש ס' נגד האיסור לפי הבנון אלא לפי הבנון א"כ בתבשיל הראשון בטל ולא אלא לפי הבנון אלא לפי הבנון אלא לפי הבנון

יומן וכ"כ בב"י לקמן סימן קכ"ד וא"כ קשה כיון דפסק לקמן סימן קכ"ב ס"ו דכתם כלים של עובדי כוכבים אינן בני יומן אי"כ הכא בלאו הכי מותר וצ"ל דלא הביא כאן דברי הרמב"ם אלא לגמוד דבבר פוגם ממן ודבש וע"ל סי' קי"ד ס"ז: יד וי"א כו' רק משקה הנעשה בדבש כו'. משמע דבשמן גם הי"א מודים דפוגם (וכן כ' בעט"ז) שמן ודבש כו' ואפילו היה בפיו היה פוגם את השמן ומסריחו כו' ומשמע הנהה הרב ע"ם) ואינה כמו הי"א הנ"ל הוא מהרי"ל בהגהת ש"ד סימן כ"ב ומשמע להדיא דכ"ם בשמן הוי לשכח אפילו בשמתבשל וכן משמע בכל הפוסקים כמו שאבאר דמהרי"ל כתיב שם הטובת ר"י שבמרדכי פכ"ם ופמ"ם דשמנונית בעין הוי טעם לפגם בדבש וכתב עלה וז"ל אמנם טובדא הוי במתבת בת יומא שבלו בה דבש ואחר ומא היה מעקה מעכבא מדבש ובכהי לייהי נמי מתיתין דשביעית דבש דמינה מייתי ר"י לאיסר דקתאמר לי מעוט גיעולי עובדי כוכבים כו' ובתשובת ר"י במרדכי שם מוכח להדיא דבשמן מודה דמשביח דמייתי בתם לאיסר דפוגם בדבש מדתנן פרק ח"מ שמן של עובד כוכבים ואסור ומפרש שמואל מעוט דזליפתן של כלי עובד כוכבים אוסרתן כו' ואי"כ לא קשיל ושרי בתם אלא בבטל"פ בשמן אבל בדבש הוי בטל"פ לגמרי אפילו מעורב בו שמנונית של גיעולי עובדי כוכבים או מבצר ואבל עכ"ל. ולפ"ז אמר דבבר מתיתין שביעית דבש ומשמע דמפרש בש"ס דמעוט גיעולי עובדי כוכבים ליבא למיתם דבטל"פ מותר אם כן על כרחך הייט טעמא דמעוט דשמנונית בעין בדבש בטל"פ ובשמן ל"ט לבשם (וס"ל לאלו תנא כלים של עובדי כוכבים בני יומן אי נמי דסבירא ליה דבעין שמן דפגם בשמן אלא מעוט בן יומו אסור וכן משמע בתוס' דאולין דף ח' ריש ע"ב בתה שבתבו שם אבל בשמן אין בפגם אלא מעוט שלו כו. יומו ע"ם) ודלא כרש"ם במ"ם סי' כ"ב שפיר דסבירא לי' לר"י דמאי דאמרי' בש"ס דמעוט גיעולי עובדי כוכבים ליבא בדבש דבש"ם דמעוט גיעולי עובדי כוכבים אינו אסור אלא בשמן ומשמע דכמבשל בש"ם דמעוט גיעולי עובדי כוכבים אינו אסור אלא בשמן ומשמע דבדבש אינו אסור אלא בבטל"פ ובשמן ל"ט לבשם (וס"ל לאלו תנא כלים של עובדי כוכבים בני יומן אי נמי דסבירא ליה דבעין שמן דפגם בשמן אלא מעוט בן יומו אסור וכן משמע בתוס' דאולין דף ח' ריש ע"ב בתה שבתבו שם אבל בשמן אין בפגם אלא מעוט שלו כו. יומו ע"ם) ודלא כרש"ם במ"ם סי' כ"ב שפיר דסבירא לי' לר"י דמאי דאמרי' בש"ס דמעוט גיעולי עובדי כוכבים ליבא בדבש דב

נגד המרדכי: (ח) בחתיכת איסור שלא נפגמה בעין אינו נפגם אפילו נתהפך כמה ימים וזהו דעת רש"ל בטור סימן קכ"ב וכים מתירין הוא הר"ן ס"ל דאפילו מה שבעין על הכלי נפגם * ואין קו"ל כסברת הרשב"א וכ"כ בלבוש: (ט) דחורפיה משויא ליה לשבח. ומבואר בסימן ל"ס ס"ב דדוקא רובו דבר חריף בעינן מ"ס בעינן עכ"פ בחלין חלק גדול שהוא נלגם הרבה בקדירה ועי' מ"ס סי' ל"ו ס"ב: (י) בלועה מבשר וחלב. פי' כיון שבבר נאסרה בקדירה מבליעת בשר בחלב בחתיכה סמוס בשיעור תוך מעל"ע כבילה ושוב אחילו בשל לא בשר בחלב רק שבריע ב"י לשקל אם עברה לילה כין בישול בשר בחלב ובין חמוס סמוס דלא הוה לא סמוס כבילה דיש פוסקים בר"ת דליכא אח' פוגמת ואע"פ דלא סמכי עלייהו להתיר סמוס אלו מ"מ מהני לזה שלא יהיו נחשבים כבילה לענין חשבון מעת לעת: (יא) בשאר איסורים בכל ענין. פי' אפי' קודם לינת לילה כיון דשיא נופיה דסמוס יהיו נחשבים כבילה בשאר איסורים הוא פלוגתא בסי' ל"ב ובבהלי גוונא סמוכין אמקילין:

אוסר והרי היא (ח) בחתיכת איסור שלא נפגמה [כ] יג ויש מתירין אפילו בישל בה קודם שהריחה: הגה **טז** ואם יש ס' נגד (ז) מה שדבוק עליו לכולי עלמא (יד) מרי מאחר דהקדירה לינה בה זומא והכי נהוג (או"ה):

ו [כא] יד יש מי שאומר יז שאם שמו פלפלין (טו) בקדרה של איסור שאינה בת יומא הכל אסור (טז) דחורפיה משויא ליה לשבח (הכרעת עצמו בב"י):

ז יח [כב] טו קדרה שהיא (י) בלועה [כג] מבשר וחלב שנתבשל בה ביחד או בזה אחר זה וקודם שעבר לילה אח' הוחמו בה מים חשיבה בת יומא עד שתשהה מעת לעת משעה שהוחמו בה המים: הגה [כד] אבל אם עברה **יט** (טז) לילה מותר וכן אם עברה לילה כין כיטול בשר לחלב אע"פ דאח"כ הוחמו (יז) המים מיד ומ"מ דינא הכי וה"ה בכל האיסורים לפי מלי דקיימא לן בכל האיסורים תחיכה נעשית כבילה (ב"י וסברת הרב) וע"ל סימן ל"ב **כ** [כה] ומקום [כו] הספד יש להתיר בכה"נ (**יא**) בשאר איסורים בכל ענין (יח) איסורים מיר בכל אופן אם עברה לילה אינו כבילה דיש פוסקים בר"ת דליכא אח' פוגמת ואע"פ דלא סמכי עליהו להתיר סמוס אלו מ"מ מהני לזה שלא יהיו נחשבים כבילה לענין חשבון מעת לעת: (יא) בשאר איסורים בכל ענין. פי' אפי' קודם לינת לילה כיון דשיא נופיה דסמוס יהיו נחשבים כבילה בשאר איסורים הוא פלוגתא בסי' ל"ב ובבהלי גוונא סמוכין אמקילין:

ונתן טעם לדבר דכך שהה סמוס לדידן כמו האיסור עצמו דכל הסמוס ס"ב כיון שאין בכסם ס' לבטל פגיעה הכלי וחזר ונבלעו בקדרה וסמוך סביא דברי הסס"ת וכתב אח"כ דיש מקילין בדין זה אחר שאין בגוף האיסור בן יומו אין לחשביבו ב"י ול"ב דבשאר בחלב אם היא בלועה מבכ"ח שנתבלע בה יחד אז בזה אחר זה מוכין מעל"ע מעשה שהוחמו בה מים אבל בלפי מעשה שבתב סמו"ק בהא כמי מרי ול"ל דאם כבר עבר לילה אחר קודם שהוחמו אפי' בבשר בחלב אין נקפיון בדברי הסס"ת כיון דקי"ל בבשר בחלב הא"כ עכ"ד ומבואר מדבריו דאם הוחמו מים תוך לילה א' צריך אח"כ מעל"ע מתימום סמוס וזה שבתב כאן בשם"ע עד שהשהה מעל"ע שהוחמו בה מים וכ"כ לקמן סי' קכ"ב ס"ד ודלא כמ"ש בח"מ כלל ס"ב ד"ז על פוגמת עכ"ל דליתא אלא ס"ל לכב"י דאינו מועיל לזה אלא לענין אחימום סמוס אח"כ לא יעשוה ב"י אבל אם חממו מיד בטעם ב"י מחדש צריך מעל"ע מתימום סמוס ופ"ז גם מ"ש הרב וכן אם עברה לילה אחת בין בישול בשר לחלב כו' אינו מוכרח לדעת הב"י ודו"ק. ומ"מ בעיקר הדין שם"ל להמחבר והרב שבלוש מבשר בחלב דאחמרינן הכ"ל אינו מודה לסם דזה דמי לבשר בחלב דאינו אסור אבל אם בבשר בחלב יש לסקל ע"ש ובוד כתבתי שם דבעיקר אפי' בבשר בחלב דאחמרינן הכ"ל אינו מודה לדריך מעל"ע מעשה אחימום סמוס אפי' בבשר בחלב אינו אסור אלא אם אחמו בה מים אבל אם אחמו בה מים אסרינן כיון דבר"ג